

Från: magnus.viklund@skogsstyrelsen.se
Skickat: den 24 juni 2021 13:03
Kopia: Registrator Skogsstyrelsen; lena.sandell@skogsstyrelsen.se;
asa.lundberg@skogsstyrelsen.se
Ämne: Remiss ny föreskrift om anmälningsskyldighet för samråd för skogsbruksåtgärder
Bifogade filer: Konsekvensutredning - föreskrift om anmälningsskyldighet för samråd för skogsbruksåtgärder.pdf; Missiv - Remiss av föreskrift om anmälningsskyldighet för samråd för skogsbruksåtgärder.pdf; SKSFS ny föreskrift om anmälningsskyldighet för samråd för skogsbruksåtgärder.pdf
Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga
Kategorier: Blå kategori

Hej!

Ni ges härmed tillfälle att i enlighet med bifogade underlag inkomma med synpunkter på förslag till nya föreskrifter till 12 kap. 6 § miljöbalken.

Med vänlig hälsning
Magnus Viklund

Magnus Viklund | Enhetschef
Skogsstyrelsen | Tillsynsenheten
Umevägen 1, 92145 Lycksele
036-35 93 00 (växel) | 0950-57 69 67 (direkt)
magnus.viklund@skogsstyrelsen.se | skogsstyrelsen.se

Remiss om förslag till nya föreskrifter till 12 kap. 6 § miljöbalken

Ni ges härmed tillfälle att lämna synpunkter på förslag till Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till 12 kap. 6 § miljöbalken om anmälningsskyldighet för samråd för skogsbruksåtgärder. Ni ges även möjlighet att lämna synpunkter på den konsekvensutredning myndigheten har gjort av förslaget till nya föreskrifter.

Skogsstyrelsen vill ha era synpunkter senast den **17 augusti 2021**. Skicka synpunkterna med e-post till registrator@skogsstyrelsen.se. Skriv ”dnr 2021/968” i ämnesraden.

Har ni några frågor med anledning av remissen får ni gärna kontakta Åsa Lundberg, asa.lundberg@skogsstyrelsen.se eller Lena Sandell, lena.sandell@skogsstyrelsen.se.

Bakgrund

Skogsstyrelsen genomför ett arbete med ett nytryck av Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till 12 kap. 6 § miljöbalken och har tagit fram ett förslag till nya föreskrifter. Nedan beskrivs i korthet de förutsättningar som ligger till grund för förslaget.

Den som har underrättat Skogsstyrelsen om avverkning, uttag av skogsbränsle eller skyddsdikning anses ha gjort anmälan för samråd för åtgärden. Detta innebär att dessa åtgärder inte ska regleras i föreskriften.

Skogsstyrelsen har bemyndigande att utfärda föreskrifter om anmälningsskyldighet för *verksamheter* eller *åtgärder* som ska utföras på mark som omfattas av skogsvårdslagen. Skogsstyrelsen har inte bemyndigande att i föreskrifter peka ut inom vilka *områden* eller *miljöer* en sådan verksamhet måste anmälas för samråd.

I Naturvårdsverkets allmänna råd om anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (NFS 2001:15) står ”*Vid bedömningen av vad som är en väsentlig ändring av naturmiljön bör beaktas dels områdets karaktär och känslighet, dels åtgärden som sådan och dess inverkan på naturmiljön. I ett område med dokumenterat höga natur- eller kulturmiljövärden eller i ett område som annars är känsligt kan även en förhållandevis liten åtgärd innebära väsentlig ändring av naturmiljön. Påverkan på arter och livsmiljöer bör vägas in i bedömningen av vad som utgör en väsentlig ändring.*” Dessa allmänna råd gäller även på mark som omfattas av skogsvårdslagen och är inte lämpliga att upprepa i Skogsstyrelsens allmänna råd.

Att reglera i föreskrift vilka särskilda slag av verksamheter och åtgärder som ska omfattas av obligatorisk anmälningskyldighet innebär att verksamhetsutövaren inte själv behöver göra någon bedömning av om den planerade verksamheten eller åtgärden ska anmälas för samråd. Den generella samrådsplikten enligt 12 kap. 6 § miljöbalken gäller i grunden för sådana verksamheter eller åtgärder som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Det innebär att för sådana verksamheter och åtgärder som inte omfattas av obligatorisk samrådsplikt behöver verksamhetsutövaren alltid inför en planerad åtgärd bedöma om åtgärden behöver anmälas för samråd. Skogsstyrelsen har valt att inte nyttja möjligheten att exemplifiera åtgärder som kan omfattas av den generella anmälningsplikten i de allmänna råden och kommer istället att arbeta med information kring åtgärder där en bedömning i varje enskilt fall behöver göras.

Skogsstyrelsens bemyndigande är avgränsat till att föreskriva om vilka ytterligare uppgifter en anmälan ska innehålla, dvs uppgifter utöver en beskrivning av den planerade åtgärden och en karta. Skogsstyrelsen kan däremot i allmänna råd förtydliga vad en anmälan bör innehålla, vilket har gjorts i förslaget.

Magnus Viklund
Enhetschef

Bilagor

1. Förslag till nya föreskrifter
2. Konsekvensutredning

Sändlista

BillerudKorsnäs Skog
Birdlife Sverige
Friluftsförbundet
GS-facket
Hav och vattenmyndigheten
Hembygdsföreningen
Holmen Skog
LRF
Länsstyrelsen Kalmar län
Länsstyrelsen Dalarnas län
Länsstyrelsen Jämtlands län
Mellanskog
Naturskyddsföreningen
Naturturismföretagen
Naturvårdsverket
Norra Skog
Riksantikvarieämbetet
Samernas Riksförbund
Sametinget
SCA
Skogforsk
Skogsentreprenörerna
Sveaskog
Skogssällskapet
Skydda skogen
SLU
Statens Fastighetsverk
Stora Enso Skog AB
Skogsindustrierna
Svenska Jägareförbundet
Svenska kyrkan
Svenskt Friluftsliv
Sveriges allmänningars förbund
Södra
WWF
Fortifikationsverket
Försvarsinspektören för hälsa och miljö
Greenpeace
Näringslivets Regelnämnd
Regelrådet
Sydved
Sågverkens Riksförbund
Renägareförbundet
Koncessionssamebyarnas Intresseförening

Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SKSFS 2021:X om anmälningsskyldighet för samråd för skogsbruksåtgärder;

Utkom från trycket
den [X månad 20XX]

beslutade den XX månad 2021.

Sakord: Naturvård

Skogsstyrelsen föreskriver följande med stöd av 7 och 8 §§ förordning (1998:904) om anmälan för samråd, samt efter samråd med Riksantikvarieämbetet, Naturvårdsverket och länsstyrelsen, och beslutar följande allmänna råd.

Anmälningsskyldighet

1 § Bestämmelser om anmälan för samråd finns i 12 kap. 6 § miljöbalken och förordning (1998:904) om anmälan för samråd.

I 4-7 §§ i dessa föreskrifter anges särskilda slag av verksamheter eller åtgärder som kan medföra skada på naturmiljön och därför alltid ska anmälas för samråd till Skogsstyrelsen.

Definitioner

2 § I dessa föreskrifter avses med

dikesrensning: dikesrensning är en åtgärd som utförs för att bibehålla vattnets djup eller läge så som det var efter den senaste lagliga dikningen. Rensning kan ske genom att nedrasat material, sediment och vegetation tas bort.

konventionellt kvävegödselmedel: handelsgödselmedel som innehåller kväve, kalcium och magnesium och där kväve är det viktiga dominerande näringsämnet (kalkammonsalpeter),

skogsgödsling: spridning av gödselmedel som bedöms ge en produktionshöjande effekt,

askåterföring: den näringskompensation som sker efter uttag av träddelar utöver stamvirke för att skador inte ska uppstå på skogsmarkens långsiktiga näringsbalans och buffringsförmåga mot försurning,

skogsbilväg: väg huvudsakligen avsedd för skogsbrukets behov där virkestransport kan ske med lastbil.

Om anmälnings innehåll

Allmänna råd till 8 § förordning om anmälan för samråd

Den beskrivning av den planerade verksamheten eller åtgärden som anmälan för samråd ska innehålla bör vara så utförlig och tydlig som möjligt. Anmälan bör innehålla uppgifter om vilka skyddsåtgärder och försiktighetsmått som ska vidtas för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön.

Av den karta som ska följa med en anmälan för samråd bör verksamhetens eller åtgärdens geografiska placering och avgränsning tydligt framgå.

3 § 15 och 6 §§ i dessa föreskrifter finns bestämmelser om vilka ytterligare uppgifter en anmälan för samråd för maskinell skogsgödsling respektive maskinell askåterföring ska innehålla.

Dikesrensning

4 § Maskinell dikesrensning ska anmälas för samråd.

Allmänna råd till 4 §

Utöver de uppgifter som en anmälan för samråd bör innehålla enligt Skogsstyrelsens allmänna råd till 8 § förordning (1998:904) om anmälan för samråd, bör en anmälan för samråd för maskinell dikesrensning dessutom innehålla uppgifter om

- 1. den sammanlagda längden på de diken som ska rensas,*
- 2. var dikessystemet mynnar ut, och*
- 3. hur dikesrensningen avses att utföras för att minimera negativ miljöpåverkan.*

Av den karta som ska följa med en anmälan för samråd för maskinell dikesrensning bör samtliga diken som ska rensas framgå.

Skogsgödsling

5 § Maskinell skogsgödsling ska anmälas för samråd.

Om inte ett konventionellt kvävegödselmedel ska användas ska, utöver de uppgifter som framgår av 8 § första och andra stycket förordning (1998:904) om anmälan för samråd, en anmälan för samråd för maskinell skogsgödsling dessutom innehålla ett analysprotokoll från ett ackrediterat laboratorium eller motsvarande. Analysprotokollet ska innehålla en ämnesförteckning.

Allmänna råd till 5 §

Utöver de uppgifter som en anmälan för samråd bör innehålla enligt Skogsstyrelsens allmänna råd till 8 § förordning (1998:904) om anmälan för samråd, bör en anmälan för samråd för maskinell skogsgödsling dessutom innehålla uppgifter om

- 1. tidpunkt för åtgärden,*
- 2. areal som ska skogsgödslas,*
- 3. typ av gödselmedel,*
- 4. spridningsmetod, och*
- 5. givan av gödsel per hektar samt vid kvävegödsling givan av kväve per hektar som ska spridas.*

Av den karta som ska följa med en anmälan för samråd för maskinell skogsgödsling bör det framgå vilka bestånd som ska gödslas samt lagringsplatser för gödselmedel.

För brukningsenheter som omfattar flera kommuner bör en anmälan för samråd för skogsgödsling inte omfatta mer än 1 kommun.

Askåterföring

6 § Maskinell askåterföring ska anmälas för samråd.

En anmälan för samråd för maskinell askåterföring ska, utöver de uppgifter som framgår av 8 § första och andra stycket förordning (1998:904) om anmälan för samråd, innehålla ett analysprotokoll för aktuell aska från ett ackrediterat laboratorium eller motsvarande. Analysprotokollet ska innehålla en ämnesförteckning.

Allmänna råd till 6 §

Utöver de uppgifter som en anmälan för samråd bör innehålla enligt Skogsstyrelsens allmänna råd till 8 § förordning (1998:904) om anmälan för samråd, bör en anmälan för samråd för maskinell askåterföring dessutom innehålla uppgifter om

- 1. tidpunkt för åtgärden,*
- 2. areal som ska askåterföras, och*
- 3. mängd aska i ton torrsubstans per hektar.*

Av den karta som ska följa med en anmälan för samråd för maskinell askåterföring bör det framgå vilka bestånd där aska ska spridas samt lagringsplatser för askan.

För bruksenheter som omfattar flera kommuner bör en anmälan för samråd för askåterföring inte omfatta mer än 1 kommun.

Anläggande av skogsbilväg

7 § Anläggande av skogsbilväg ska anmälas för samråd.

Allmänna råd till 7 §

Utöver de uppgifter som en anmälan för samråd bör innehålla enligt Skogsstyrelsens allmänna råd till 8 § förordning (1998:904) om anmälan för samråd, bör en anmälan för samråd för anläggande av skogsbilväg dessutom innehålla uppgifter om

- 1. hur vägen ska anpassas i förhållande till platsens förutsättningar så som till exempel hydrologi, terrängförhållanden och markegenskaper, och*
- 2. hur eventuella överfarter över vatten, diken och våtmarker ska göras.*

Dessa föreskrifter träder i kraft den XX månad 2021.

På Skogsstyrelsens vägnar

HERMAN SUNDQVIST

[Föredragande]
([Enhet])

Konsekvensutredning av föreskrifter och allmänna råd om anmälningsskyldighet för samråd för skogsbruksåtgärder

Innehåll

Allmänt.....	2
Övergripande beskrivning	2
Redogörelse för de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på	2
Beskrivning av de föreslagna föreskrifterna.....	3
Motivering till reglering enligt 4-7 §§	7
Beskrivning av alternativa lösningar	8
Övriga överväganden.....	9
Beskrivning av vilka som berörs av regleringen	11
Redogörelse för konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen.....	13
Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.....	15
Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser	15
Konsekvenser för företag	16
Redogörelse för uppgifter om de företag som berörs	16
Redogörelse för vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader	16
Redogörelse för övriga kostnader	17
Redogörelse för i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen	17
Redogörelse för andra avseenden i vilka regleringen kan komma att påverka företagen	17
Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning.....	18

Allmänt

Övergripande beskrivning

I denna utredning beskrivs Skogsstyrelsens förslag till nya föreskrifter och allmänna råd till 12 kap. 6 § miljöbalken, om anmälningsskyldighet för samråd för skogsbruksåtgärder, och konsekvenser av förslaget.

Syftet med regleringen är att tydliggöra de verksamheter eller åtgärder som Skogsstyrelsen bedömer är av det slaget att de alltid ska anmälas för samråd. Det är åtgärder som kan medföra skada på naturmiljön och där verksamhetsutövaren vanligtvis behöver vidta försiktighets- eller skyddsåtgärder för att minska risken för skada på naturmiljön uppstår.

Av föreskrifterna framgår även vilka ytterligare uppgifter en anmälan ska innehålla, dvs uppgifter utöver en beskrivning av den planerade åtgärden och en karta. I de allmänna råden förtydligas vad en anmälan bör innehålla för respektive åtgärd.

Den generella samrådsplikten enligt 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken gäller i grunden för sådana verksamheter eller åtgärder som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Det innebär att för sådana verksamheter och åtgärder som inte omfattas av obligatorisk samrådsplikt behöver verksamhetsutövaren alltid inför en planerad åtgärd bedöma om åtgärden behöver anmälas för samråd. Att reglera i föreskrift vilka särskilda slag av verksamheter och åtgärder som ska omfattas av obligatorisk anmälningsskyldighet innebär att verksamhetsutövaren inte själv ska göra någon bedömning av om man behöver anmäla den planerade verksamheten eller åtgärden för samråd, utan verksamheten eller åtgärden måste alltid anmälas för samråd.

Redogörelse för de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Enligt 12 kap. 6 § andra stycket miljöbalken får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om att det inom landet eller en del av landet alltid ska göras en anmälan för samråd i fråga om särskilda slag av verksamheter eller åtgärder som kan medföra skada på naturmiljön. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om vilka uppgifter en anmälan ska innehålla.

Enligt 6 § förordning (1998:904) om anmälan för samråd ska den som i enlighet med gällande bestämmelser har underrättat Skogsstyrelsen om avverkning som ska äga rum på hans mark, om uttag av skogsbränsle eller om sådan dikning i samband med avverkning som inte kräver tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken anses ha gjort anmälan för samråd för åtgärden enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Enligt 7 § förordning om anmälan för samråd får Skogsstyrelsen, i andra fall än som avses i 6 §, föreskriva anmälningsskyldighet för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, om verksamheten eller åtgärden ska utföras på mark som omfattas av skogsvårdslagen (1979:429) och avser avverkning, hyggesbehandling, beståndsanläggning, beståndsvård, uttag av skogsbränsle,

skogsbilvägar, skogsgödsling, skogsmarkskalkning eller andra skogsbruksåtgärder.

Av 8 § förordning om anmälan för samråd framgår att en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ska vara skriftlig och åtföljas av en karta samt innehålla en beskrivning av den planerade verksamheten eller åtgärder. En anmälan ska även, i den utsträckning som behövs i det enskilda fallet, innehålla en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. miljöbalken. Enligt 8 § sista stycket förordning om anmälan för samråd får Skogsstyrelsen, efter samråd med Riksantikvarieämbetet och andra berörda myndigheter meddela föreskrifter om vilka ytterligare uppgifter en sådan anmälan ska innehålla.

De föreskrifter som Skogsstyrelsen nu föreslår har stöd i författning enligt ovan.

Beskrivning av de föreslagna föreskrifterna

Anmälningsskyldighet

1 §

I förslaget till paragraf ges information om att bestämmelser om samråd finns i miljöbalken samt i förordningen om anmälan för samråd och att det i 4–7 §§ i föreskrifterna anges särskilda slag av verksamheter eller åtgärder som alltid ska anmälas för samråd till Skogsstyrelsen.

Definitioner

2 §

I förslaget till paragraf definieras begrepp som förekommer i föreskriften och allmänna råd.

Om anmälans innehåll

3 §

I förslaget till paragraf framgår att det i 5 och 6 §§ i dessa föreskrifter finns bestämmelser om vilka ytterligare uppgifter en anmälan om samråd för skogsgödsling respektive askåterföring ska innehålla.

I Skogsstyrelsens allmänna råd till 8 § förordning om anmälan för samråd anges vad en anmälan bör innehålla för uppgifter samt vad som bör framgå av den karta som ska åtfölja anmälan.

Övriga uppgifter som en anmälan om samråd bör innehålla för respektive skogsbruksåtgärd anges i allmänna råd till 4–7 §§ i föreskrifterna.

Dikesrensning

4 §

Maskinell dikesrensning ska anmälas för samråd enligt föreslagen paragraf.

I de allmänna råden till 4 § ges vägledning om vad en anmälan om samråd bör innehålla.

Rensning av diken medför en risk för skada på naturmiljön, främst på grund av grumling av vatten och en ökad slamtransport i samband med åtgärden. Om det rensade diket har förbindelse med nedströms liggande vattendrag kan slamtransporten till dessa komma att öka och vattenmiljön kan skadas. Slammet består av en blandning av organiskt material och mineralpartiklar. Metylkvicksilver och kvicksilver binder starkt till organiskt material vilket gör att en ökad transport av organiskt material även medför en ökad transport av metylkvicksilver och kvicksilver. Eftersom metylkvicksilver är fettlösligt anrikas det i fettvävnad hos djur. För däggdjur, fåglar och fisk kan metylkvicksilver orsaka effekter på nervsystemet, lever, njurar, och på reproduktion.¹

Grumling av vattnet kan även medföra en ökad stress och dödlighet hos vattenlevande organismer i sjöar och vattendrag nedströms dikessystemen. När material sedimenterar riskerar lekbottnar och livsmiljöer för bland annat fisk, musslor och insekter att förstöras. Påverkan kan ske även långt nedströms dikessystemen. Dikesrensning kan också leda till en ökad uttransport av fosfor till sjöar och vattendrag i samband med, och under några år efter dikesrensning, som en följd av ökad tillförsel av eroderat material.

Hur stora miljöeffekterna av dikesrensning blir beror på flera faktorer, till exempel jordartsförhållanden och vattenföring där dikningen utförs och vilka skyddsåtgärder och försiktighetsmått som vidtas när åtgärden utförs. Inför en dikesrensning krävs en noggrann planering och vid utförandet behöver åtgärder normalt vidtas för att minska grumling och slamtransport till sjöar och vattendrag.²

Under 2019 gjorde Skogsstyrelsen en uppföljning av dikesrensning som syftade till att få en indikation på om myndigheten tar upp rätt ärenden till samråd. Den syftade även till att få en bild av hur verktyget samrådsprotokoll fungerar och vilken hänsyn till miljön verksamhetsutövaren tar både med och utan Skogsstyrelsens tillsyn.

Vid uppföljningen kontrollerades både dikesrensningar som inte tagits upp till samråd och dikesrensningar där samråd skett. Vid uppföljningen kontrollerades naturmiljöns förutsättningar, exempelvis lätteroderad mark, naturvärden, om dikessystemet mynnar ut i sjö eller vattendrag och hur rensningen genomförts, exempelvis djup, läge och skyddsåtgärder. Där samråd skett kontrollerades även vad som diskuterats i samrådet. Därefter gjordes även en helhetsbedömning kring anmälan kvaliteten, om åtgärden var utförd enligt anmälan och om åtgärden var utförd enligt samrådet.

Uppföljningen visade att en relativt vanlig risk för miljöpåverkan var att dikessystemet mynnar ut i sjö eller vattendrag. I mer än hälften av ärendena hade skyddsåtgärder vidtagits, men bedömningen var att ännu fler ärenden borde ha någon form av skyddsåtgärd med tanke på vilken påverkan dikesrensning kan ha. Den vanligaste skyddsåtgärden i uppföljningen var

¹Inverkan av skogsbruksåtgärder på kvicksilvers transport, omvandling och upptag i vattenlevande organismer. Skogsstyrelsen. Rapport 2020/1.

²Nya målbilder för god miljöhänsyn vid dikesrensning och skyddsdikning. Skogsstyrelsen. Rapport 2019/6.

orensade sträckor. I nära hälften av ärendena bedömdes kanterna ha påverkats vid rensningen och att det fanns grus, sand eller lera i rensmassorna.

I samband med uppföljningen gjordes även en bedömning kring om samrådsprotokollet var tydligt skrivet. I de allra flesta fall (97 procent) ansågs det tydligt. Däremot hade verksamhetsutövaren endast i strax över hälften av rensningarna helt följt samrådet. Men det bör även beaktas att det som skrivits i samrådsprotokollet är en dokumentation om vad som diskuterats i samrådet och att verksamhetsutövaren och handläggaren i samrådsprotokollet kan ha skilda åsikter. Sådana faktorer kan göra det svårt att följa upp om huruvida det som står i ett samrådsprotokoll har följts eller inte.

Tesen att dikesrensningar blir utförda så att inte bara slam och växtdelar avlägsnas utan att även dikets bredd och djup påverkas blir till viss del bekräftad i uppföljningen. När till exempel en alltför bred skopa används vid rensningen tas även armerande växtlighet i dikeskanterna bort och blottad jord framträder. Detta bidrar till att dikessidorna eroderar tills ny växtlighet etablerats och en förhöjd mängd slam transporteras med vattnet även en tid efter rensningen. Samrådet påverkar till det bättre men frekvensen av överträdelser är fortfarande hög. En slutsats som kan dras är att det är en betydande skillnad i resultatet av en åtgärd när Skogsstyrelsen genomfört samråd och inte genomfört samråd. Samrådet uppfyller därigenom ett viktigt syfte i sig samtidigt som myndigheten har möjlighet att ingripa i de fall anpassningar krävs för en bättre efterlevnad av bestämmelserna i 2 kap. miljöbalken.

Skogsgödsling

5 §

Maskinell skogsgödsling ska anmälas för samråd enligt föreslagen paragraf. Anmälan ska innehålla ett analysprotokoll från ett ackrediterat laboratorium eller motsvarande i de fall man använder ett icke konventionellt kvävegödselmedel. I de allmänna råden till 5 § ges vägledning om vad en anmälan bör innehålla och att den bör göras kommunvis per brukningsenhet.

Vid skogsgödsling finns en ökad risk för läckage av kväve från skogsmarken till grund- och ytvatten. Förutsatt att gödslingen inte utförs i skogar med låg tillväxt och på utströmningsområden för grundvatten, så är risken för kväveläckage dock liten tack vare markens normalt starka retention av kväve. Kväve som läcker från ett skogsbestånd till markvattnet och når ett utströmningsområde kan transporteras vidare till nedströms belägna vattendrag och sjöar och bidra till övergödning. Det är därför viktigt att gödsling inte sker under sådana förhållanden att urlakning av näringsämnen till diken, sjöar och vattendrag riskeras.

Skogsmarksgödsling orsakar även effekter på markvegetationen och riskerar att påverka bestånd med hög artrikedom eller andra höga naturvärden negativt. Efter gödsling fås oftast ett uppslag av gräs och ibland kvävegynnande örter, vilket kan konkurrera ut befintliga arter. Effekten av gödsling påverkar även markvegetationen i det bestånd som anläggs efter

avverkning. Det saknas dock kunskap om långvariga effekter på markvegetationen i dessa bestånd.³

Miljöeffekterna av skogsgödsling beror bland annat på de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som vidtas vid spridning, till exempel att ogödslade skyddszoner lämnas mot vattendrag och sjöar samt tidpunkten för spridning.

Askåterföring

6 §

Maskinell askåterföring ska anmälas för samråd enligt föreslagen paragraf. Anmälan ska innehålla analysprotokoll från ett ackrediterat laboratorium eller motsvarande. I de allmänna råden till 6 § ges vägledning om vad en anmälan bör innehålla och att den bör göras kommunvis per brukningsenhet.

När biomassa tas ut ur skogen medför detta att näringsämnen och ämnen som motverkar försurning förs bort från skogsmarken. Om grenar och toppar tas ut i större omfattning bör aska återföras till skogsmarken för att kompensera för uttaget av näring och försurningsmotverkande ämnen.

Aska bör inte spridas under sådana förhållanden där risken för utlakning av aska till diken, sjöar eller vattendrag bedöms vara stor. Detta gäller till exempel i områden med brant lutning i samband med kraftig nederbörd eller på snötäckt eller frusen mark, då det finns risk för ytavrinning. Aska som hamnar direkt i sjöar och vattendrag kan vara skadlig. Detta beror i första hand på att vattenorganismer kan ta skada av askans initiala salteffekt. Askan innehåller även ämnen som bidrar till övergödning, och ämnen som är skadliga för vattenorganismer om de i hög dos hamnar direkt i vattenmiljön. Askåterföring bör heller inte ske i eller i anslutning till känsliga områden som till exempel våtmarker, hänsynskrävande biotoper och formellt skyddad mark. Enligt Skogsstyrelsens rekommendationer för skogsbränsleuttag och kompensationsåtgärder bör en skyddszon lämnas runt känsliga områden och sjöar samt mot vattendrag som är vattenförande en stor del av året

I väntan på spridning i skog behöver aska ofta lagras och avlastningsplats för aska inför spridning i skogen bör väljas så att utlakningen blir så liten som möjligt.⁴

Under 2017 utvecklade Skogsstyrelsen en metodik för att följa upp askåterföring efter spridning och en uppföljning har även genomförts. Denna uppföljning har visat att det finns brister i utförandet av askåterföring. Uppföljningen gjordes i sammanlagt 130 skogsbestånd där aska spridits under de senaste 2–20 månaderna. Uppföljningen gjordes under perioden maj till september 2017.

I 42 procent av fallen hade man inte tagit den hänsyn till naturvärden som framgått i samrådsprotokollet. Uppföljningen indikerar att de skyddsavstånd som lämnas vid spridning mot hänsynskrävande biotoper, sumpskogar och

³Effekter av kvävegödsling på skogsmark. Kunskapssammanställning utförd av SLU på begäran av Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen. Rapport 2014/1.

⁴Regler och rekommendationer för skogsbränsleuttag och kompensationsåtgärder. Skogsstyrelsen. Rapport 2019/14.

sjöar och vattendrag ofta (i minst 47 procent av fallen) är betydligt mindre än de av Skogsstyrelsen rekommenderade skyddsavstånden. I vissa fall saknas skyddsavstånd helt. Uppföljningen visar även att skyddsavstånd mot diken är mycket korta och att aska i vissa fall hamnar i dikena vilket riskerar att medföra negativ påverkan på vattendrag nedströms. Däremot lämnas skyddszoner ofta mot våtmarker enligt Skogsstyrelsens rekommendationer. Uppföljningen visar även att hänsyn till kultur- och fornlämningar behöver förbättras vid askåterföring.

Anläggande av skogsbilväg

7 §

Enligt föreslagen paragraf ska anläggande av skogsbilväg anmälas för samråd. I de allmänna råden till 7 § ges vägledning om vad en anmälan om samråd bör innehålla.

Anläggande av skogsbilväg kan i många fall innebära en risk för skada på naturmiljön, till exempel vid grävning och schaktning eller då vägen anläggs på mark vars avrinning kan påverka intilliggande våtmarkers hydrologi. En skogsbilväg som anläggs i eller omkring nipbranter, raviner eller andra markområden med brant lutning kan påverka grundvattnets förhållanden och leda till ras och skred.

Vattendrag utgör ekologiska korridorer i landskapet, och där finns det artrika miljöer som skiljer sig från det omgivande landskapet. Förutom det omfattande biologiska liv som är knutet till själva vattenmiljön nyttjas den bland annat som vandringsvägar för fisk. Passager över vattendrag och diken och anläggning av vägtrummor ska därför göras så att skador på vattendragets botten inte uppstår eller så att vandringshinder inte skapas. För att minimera grumling och även motverka framtida problem med erosion bör anläggningen utföras under lågflödesperioder. I vissa fall kan det vara nödvändigt med särskilda skyddsåtgärder för att undvika grumling.⁵ Det finns även en risk att felaktig avslutade vägdiken kan transportera ut slam i anslutande vattendrag eller sjöar.

Inför anläggning av en skogsbilväg krävs en noggrann planering av vägsträckningens placering i terrängen och vid utförandet behöver anpassningar och skyddsåtgärder normalt vidtas så att skador på naturmiljön undviks eller begränsas.

Motivering till reglering enligt 4-7 §§

Vid maskinell dikesrensning, skogsgödsling och askåterföring samt anläggande av skogsbilväg finns risker för negativ miljöpåverkan, särskilt om man vid utförandet inte vidtar adekvata skyddsåtgärder och försiktighetsmått. De uppföljningar som Skogsstyrelsen gjort av dikesrensning, askåterföring och skogsgödsling visar på brister vid utförande som kan innebära en risk för skada på naturmiljön. Genom att reglera i föreskrift att dessa åtgärder ska omfattas av obligatorisk anmälningskyldighet ges Skogsstyrelsen möjligheten att ingripa och genom ett riskbaserat urval kunna styra tillsynen

⁵ Miljöanpassade vattenpassager på skogsbilvägar-en handledning. 2013. Skogsstyrelsen. [handbok_remibar_vattenpassager.pdf\(trafikverket.se\)](http://handbok_remibar_vattenpassager.pdf(trafikverket.se)) (Hämtad 2021-06-16).

och inrikta den mot de åtgärder som har stor miljöpåverkan. En tydlig och enkel reglering av de åtgärder som alltid ska anmälas för samråd underlättar för verksamhetsutövaren att göra rätt. En avvägning har gjorts där faktorer som ökad administrativ börda för verksamhetsutövaren, åtgärdernas risk för skada på naturmiljön och behov av tillsyn har beaktats. Skogsstyrelsens bedömning är att för de utpekade områdena är risken för skada på naturmiljön i normalfallet så pass stor att en anmälningsplikt är motiverad.

Kravet på att analysprotokoll i 5 och 6 §§, är motiverat utifrån bedömd risk av påverkan på naturmiljön, till exempel risken att för höga halter av tungmetaller sprids till skogsmark. Skogsstyrelsens rekommendation⁶ är att askans ursprung ska vara från biobränslen från skogen. Normalt överstiger halterna för skadliga ämnen i aska från biobränsle från skog inte gränsvärdena. Aska från ett värmeverk kan vara från förbränning av blandade bränslekällor och det finns ingen bestämmelse kring vilket ursprung askan ska ha. Därför är det viktigt att ett analysprotokoll bifogas anmälan så att spridning med aska som har skadliga nivåer av ett eller flera ämnen kan förhindras.

I de allmänna råden till 4-7 §§ förtydligas vad en anmälan om samråd bör innehålla för respektive åtgärd. Detta ger verksamhetsutövaren en vägledning av vilka risker samt försiktighetsmått och skyddsåtgärder som kan vara nödvändiga att beakta för att förhindra eller begränsa skada på naturmiljön.

Beskrivning av alternativa lösningar

Syftet med föreskrifter om anmälningsplikt för vissa skogsbruksåtgärder är främst följande. Det är påvisat, bland annat i refererade rapporter i denna konsekvensutredning att de åtgärder som föreslås omfattas av obligatorisk anmälningsplikt typiskt sett kan ha miljöstörande effekter. Samrådsbestämmelserna har en viktig funktion som ett förebyggande och enkelt medel för kontroll och styrning av potentiellt miljöstörande verksamheter.⁷ För dessa åtgärder är det således av vikt att Skogsstyrelsen får en möjlighet till att kunna förpröva dessa verksamheter eller åtgärder innan de påbörjas. Utöver anmälan för samråd bör det handla om en begränsad administration och en högst begränsad inskränkning i pågående markanvändning för skogsbruket. Möjligheten till samråd ger däremot både ett lärande och en säkerhet för en markägare men kan också hindra att skada uppkommer på allmänna eller enskilda intressen. Det är också viktigt att enskilda eller juridiska personer ska kunna läsa sig till vilka bestämmelser som reglerar den verksamhet som bedrivs. Med föreskrifter som reglerar när anmälan för samråd alltid ska göras, för vissa verksamheter som typiskt sett har miljöpåverkan, skapas tydlighet för när anmälningsplikt råder. Det underlättar även den bedömning verksamhetsutövaren ska göra om anmälningsplikt föreligger enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Om Skogsstyrelsen inte skulle meddela några föreskrifter och allmänna råd med stöd av bemyndigandet skulle myndigheter, företag och enskilda vara

⁶ Regler och rekommendationer för skogsbränsleuttag och kompensationsåtgärder. Skogsstyrelsen. Rapport 2019/13.

⁷ Prop. 2005/06:183 s. 87 och s. 89.

helt hänvisade till den allmänna samrådsskyldigheten och därmed alltid behöva göra bedömningen av om en planerad verksamhet eller åtgärd är samrådspiktig hos Skogsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken. För att en verksamhet eller åtgärd ska omfattas av den generella samrådspikten i 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken gäller dessutom att den kan komma att *väsentlig ändra* naturmiljön. För sådana särskilda slag av verksamheter eller åtgärder som enligt bemyndigandet i 12 kap. 6 § andra stycket miljöbalken får pekas ut i föreskrift om obligatorisk samrådspikt gäller att verksamheten eller åtgärden kan *medföra skada* på naturmiljön.

Skogsstyrelsen gör uppföljningar i samband med fastställande av den årliga tillsynsplanen. Tidigare uppföljningar visar att under år 2004 anmälades drygt 2 000 skogsbruksåtgärder för samråd. Detta motsvarade ungefär hälften av de anmälningar som kom in under 2014 (detta år trädde SKSFS 2013:3 i kraft). Därefter har det skett en ökning och under år 2019 kom knappt 5 900 anmälningar för samråd in till Skogsstyrelsen. Alternativet att inte meddela några föreskrifter om obligatorisk samrådspikt skulle innebära en minskad administration för skogsbruket men samtidigt skulle det uppstå en större osäkerhet för en markägare huruvida en åtgärd omfattas av anmälningsplikt eller inte. Det skulle också kunna innebära att fler miljöstörande verksamheter inte anmäls och därmed inte kommer till myndighetens kännedom, med risk för att markägare och andra verksamhetsutövare inte anmäler samrådspiktiga åtgärder till Skogsstyrelsen och därmed riskerar att göra sig skyldig till ett brott enligt straffbestämmelserna i 29 kap. miljöbalken.

Alternativet att inte meddela några föreskrifter med stöd av bemyndigandet utan endast meddela allmänna råd till 12 kap. 6 § miljöbalken skulle innebära att samtliga skogsbruksåtgärder fortfarande skulle omfattas av den generella samrådspikten i 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken men med viss vägledning för tillämpningen genom allmänna råd. På detta sätt skulle det i de allmänna råden vara möjligt att vägleda företag och enskilda i deras ansvar att bedöma om en åtgärd ska anmälas för samråd eller inte. Detta alternativ skulle innebära en begränsad administration för både markägare och myndigheter. Däremot är det tveksamt exempelvis om man som enskild kan läsa sig till vad som krävs enligt bestämmelserna i 12 kap. 6 § miljöbalken samt 8 § förordningen om anmälan för samråd. Den enskilde måste alltså söka vägledning i naturvårdsverkets allmänna råd tillsammans med Skogsstyrelsens allmänna råd. Detta alternativ skapar ökad tydlighet om vid vilka tillfällen där anmälan krävs jämfört med om inga föreskrifter eller allmänna råd meddelas. Men risken bedöms fortfarande som hög att någon anmälan inte kommer till stånd för vissa åtgärder som mer eller mindre alltid har en miljöpåverkan. Detta ger en begränsad förutsägbarhet och troligen också bristfälliga förutsättningar för åklagare att lagföra överträdelser och åstadkomma sanktioner.

Övriga överväganden

Stubbskörd

Stubbskörd är en verksamhet som i dagsläget bedrivs i mycket liten omfattning. Skogsstyrelsen har mellan åren 2017–2020 fått in ett fåtal anmälningar om stubbskörd varje år. Skogsstyrelsen ska underrättas om en

stubbskörd på minst 0,5 hektar enligt 14 § skogsvårdslagen. I 7 kap. 27 § Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) även om försiktighetsmått som ska vidtas vid stubbrytning. Skogsstyrelsens bedömning är att det inte är ändamålsenligt att föreskriva en anmälningsplikt för stubbskörd. Dels på grund av den låga aktiviteten av stubbskörd i skogsbruket, dels för att vid en stubbskörd som inte behöver anmälas enligt skogsvårdslagen, har åtgärden på ett generellt plan och typiskt sätt inte en stor miljöpåverkan. De enskilda ärenden som kan få negativ påverkan på miljön bör kunna fångas upp genom det generella kravet om samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken.

Basvägar

Ett stort antal basvägar anläggs i samband med skogsbruksåtgärder. Detta är körvägar för terrängtransport av maskiner och virke från ett avverkningsområde till skogsbilväg. Beroende på storleken på en avverkning kan många vändor med exempelvis skotare (som transporterar virket) vara aktuellt. Skogsstyrelsen får årligen in drygt 2 000 anmälningar för samråd om basvägar och traktorvägar, men tar endast upp cirka 3–5 procent till samråd. Det är alltså en liten andel av de basvägar som anmäls där samråd genomförs. Exempelvis basvägar som passerar över naturliga vattendrag kan vid bristfällig anpassning av basvägen orsaka omfattande skada på ett vattendrag och det har förekommit att körskador i samband med basvägar ändrat ett vattendrags sträckning. Skogsbranschen har gjort stora satsningar för att förbättra planering och genomförande av avverkning och terrängtransport vilket minskat antalet fall där allvarliga körskador uppstått. Skogsstyrelsens bedömning är att de basvägar som anläggs och riskerar att skada naturmiljön bör kunna fångas upp genom det generella kravet om samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken.

Systemtillsyn enligt miljöbalken

Verksamhetsutövare som utför skogsbruksåtgärder som väsentligt kan komma att ändra naturmiljön omfattas av kravet på egenkontroll i miljöbalken. Andra kapitlets allmänna hänsynsregler utgör tillsammans med 26 kap. 19 § miljöbalken grunden för kravet på egenkontroll.

Skogsstyrelsen utövar systemtillsyn för att kontrollera att verksamhetsutövarna har en fungerande egenkontroll och system för styrning och kontroll som säkerställer en korrekt tillämpning av regelverket.

Tillsynsområdena för systemtillsynen enligt miljöbalken motsvarar de samrådspliktiga åtgärder och verksamheter som väsentligt kan komma att ändra naturmiljön och som regleras i Skogsstyrelsens föreskrifter om anmälningskyldighet.

Tydliga och lättförståeliga föreskrifter underlättar för verksamhetsutövaren att upprätta och bibehålla en fungerande egenkontroll.

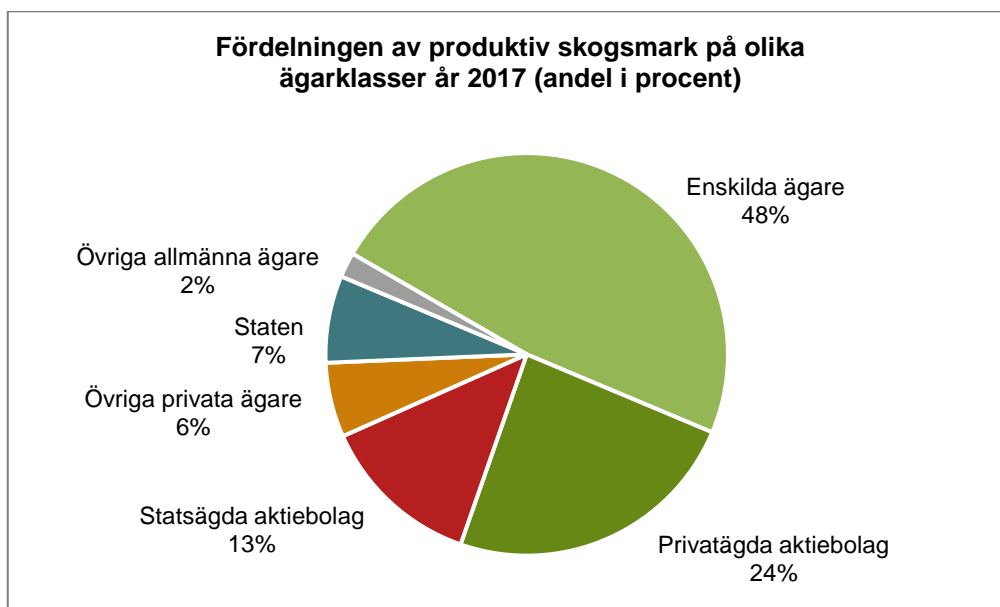
Beskrivning av vilka som berörs av regleringen

Skogsbruksföretag

De verksamhetsutövare som berörs är enskilda skogsägare och skogsbruksföretag med eget skogsinnehav eller som företräder annan skogsägare som ombud.

Totalt finns i Sverige nästan 320 000 (318 164) skogsägare (fysiska personer) och antal unika brukningsenheter är knappt 235 000 (234 535). 98 procent av alla brukningsenheter ägs av enskilda ägare och övriga ägarklasser äger resterande andelar.

Fördelning av produktiv skogsmark per ägarklass är 48 procent enskilda ägare, 24 procent privatägda aktiebolag, 13 procent statsägda aktiebolag, 6 procent övriga privata ägare, 7 procent staten och till slut ägs 2 procent av övriga allmänna ägare.⁸

Figur 1. Fördelning av produktiv skogsmarksareal i Sverige fördelat på ägarkategori.

Generellt äger enskilda ägare i större utsträckning produktiv skogsmark i Götaland och till viss del Svealand medan statsägda aktiebolag och privatägda aktiebolag äger mer i Norrland. Störst andel statligt ägande samt andel ägd av statsägda aktiebolag finns i norra Norrland medan Götaland och Svealand har störst andel övriga allmänna ägare. Störst andel privatägda aktiebolag finns i södra Norrland, medan störst andel liksom antal enskilda ägare finns i Götaland.

Förutom hur Sveriges skogsmarksareal fördelas mellan olika ägarkategori är företagens storlek ytterligare en intressant faktor att ta in i bedömningen av konsekvenser av regleringen. Företagen inom skogsbruket uppvisar en stor variation, allt från större bolag till enskilda skogsägare.

De enskilda skogsägarna, som till antalet utgör de flesta företagen inom skogsbruket, kan bedriva sin näringsverksamhet till exempel som enskild

⁸ Strukturstatistik, Statistik om skogsäggande 2017. Skogsstyrelsen. Rapport 2018/12.

firma där den privata ekonomin och näringsverksamheten är tätt sammankopplade. De enskilda skogsägarna kan vara ensamma ägare av sin skogsfastighet eller det vara flera delägare till samma skogsfastighet.

De enskilda skogsägarna kan vara anslutna till någon av de tre stora skogsägarföreningar som finns i Sverige. Skogsägarföreningarna erbjuder allt från avverkning, skogsskötsel, skoglig rådgivning och planering till ekonomiska tjänster till sina medlemmar. Skogsägarföreningarna kan själva vara ägare av egen industri som sågverk och massa eller pappersindustri. Antalet anställda inom föreningarna varierar mellan ett par hundra personer till över 3 000 anställda.

De större skogsbolagen (aktiebolag) äger och förvaltar ett eget större skogsinnehav. Förutom det egna skogsinnehavet har bolagen en organisation för sin råvaruanskaffning och äger oftast även egen industri, såsom sågverk, massaindusti eller industri för vidareförädling av skogsråvara. Det finns skogsbolag som är renodlade skogsföretag utan egen industri, men dessa är då många gånger knutna till någon av de övriga skogsbolagens industrier.

Utöver ovan nämnda finns ett antal skogsföretag som säljer och utför olika tjänster inom skogsvård och skogsförvaltning. Dessa företag kan variera allt från att vara enmansföretag till att ha ett större antal anställda, allt från fast anställd personal till säsonganställd personal för vissa typer av skogsvårdsuppdrag.

Tabell 1: Antal arbetsställen november 2019 fördelat på näringsgren (SNI-kod) och storleksklass. Avdelning A: Jordbruk, skogsbruk och fiske.⁹

SNI 2007	Näringsgren	Storleksklass efter antal anställda						
		0	1-4	5-9	10-19	20-199	200-	Totalt
01.302	Odlare av plantskoleväxter m.m. på friland	185	49	23	4	6		267
01.491	Renskötare	1 403	47	6	1	1		1 458
02.101	Skogsägare	129 254	700	81	32	16		130 083
02.102	Skogsskötsselföretag	3 828	645	125	45	29		4 672
02.109	Övriga skogsbruksföretag	1 021	28	8	6	9		1 072
02.200	Avverkningsföretag	2 989	955	260	104	28		4 336

Tabell 1 visar att enmansföretag med noll anställda per arbetsställe dominerar inom skogsbruket, enligt Statistiska centralbyråns (SCB). Och att det för skogsbruket för övrigt domineras av mindre företag med få anställda per arbetsställe.

⁹ Statistiska centralbyrån (SCB), bearbetat av Skogsstyrelsen

Medborgare

Regleringen får inga omedelbara konsekvenser för enskilda medborgare.

Andra myndigheter

Skogsstyrelsen har tillsynsansvar för verksamheter eller åtgärder som avses i 12 kap. 6 § miljöbalken och som ska utföras på mark som omfattas av skogsvårdslagen och är den myndighet som i första hand påverkas av regleringen. Skogsstyrelsen beräknar att föreslagna bestämmelser inte påverkar omfattningen av den tillsyn som myndigheten bedriver.

Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) har ansvar för tillsynen i fråga om skogsbruksåtgärder som berörs av 12 kap. 6 § miljöbalken på mark som ägs av Försvarmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk och Försvarets radioanstalt. Föreslagna föreskrifter gäller anmälningsplikt för angivna skogsbruksåtgärder och gäller även för verksamhetsutövare på försvarsmyndigheternas mark. Detta innebär att om förslag till reglering beslutas gälla påverkar det även ärendemängd och typ av ärende som kommer till FIHM. Skogsstyrelsen tog emot ca 64 000 avverkningsärenden och ca 15 000 anmälningar för samråd år 2020. År 2020 anmäldes avverkning på försvarsmyndigheternas mark samtidigt, i medeltal mellan åren 2018–2020, vid 81 tillfällen. Om samma fördelning mellan avverkningsärenden och samrådsärenden råder hos Skogsstyrelsen som hos FIHM skulle de i medeltal ta emot ca 19 samrådsärenden årligen utöver de 81 avverkningsanmälningarna.

Innan Skogsstyrelsen fattar beslut i ett ärende om anmälan för samråd för skogsbilvägar, gödsling och skogsmarkskalkning ska länsstyrelsen ges tillfälle att lämna synpunkter. De föreslagna föreskrifterna bedöms inte påverka omfattningen av dessa ärenden i någon större utsträckning.

Redogörelse för konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Bestämmelserna om anmälningsskyldighet för samråd enligt 12 kap. 6 § andra stycket miljöbalken har till syfte att tydliggöra särskilda slag av verksamheter eller åtgärder som kan medföra skada på naturmiljön och som därför alltid ska anmälas för samråd. De föreslagna föreskrifterna innehåller inga bestämmelser som är särskilt betungande för dem som berörs av regleringen.

Maskinell dikesrensning ska anmälas för samråd

2020 anmäldes 1 878 dikesrensningar, mer än 250 km (samtliga anmälningar innehåller inte uppgift om dikesrensningens längd), för samråd. Det är svårt att bedöma hur många fler dikesrensningar som behöver anmälas för samråd i och med den nya föreskriften. Bedömningen är att det stora flertalet dikesrensningar redan idag omfattas av det generella kravet om samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken. Den ökning som föreskriftsförslaget innebär bör därför bli relativt liten. En ökning på 20 procent, i förhållande till antalet anmälningar om samråd 2020, vilket troligtvis är en för hög skattning, skulle innebära att ytterligare ca 400 anmälningar om samråd per år. Totalt skulle det innebära 2 300 anmälningar om maskinell dikesrensning per år. De båda föreskriftsalternativen att inte

nyttja bemyndigandet att meddela föreskrifter eller att enbart nyttja bemyndigandet om att meddela allmänna råd till 12 kap. 6 § miljöbalken bedöms innebära att antalet anmälningar om maskinell dikesrensning skulle ligga kvar på samma nivå som tidigare, cirka 1 900 anmälningar per år. Den föreslagna föreskriften bedöms således innebära en mindre ökning av anmälningar om samråd jämfört med de båda regleringsalternativen.

Maskinell skogsgödsling ska anmälas för samråd och Maskinell askåterföring ska anmälas för samråd

I södra Sverige är det relativt små arealer som är lämpliga för gödsling och den största arealen lämplig för skogsmarksgödsling återfinns i Norrland. Totalt sett bedöms ca halva den produktiva skogsmarksarealen vara lämplig att gödsla. Med antagandet att hela arealen som bedöms lämplig att gödsla skulle gödslas tre gånger under en omloppstid, och med antagandet att omloppstiderna i Sverige varierar mellan 70 och 100 år, blir den maximala årliga arealen som kan gödslas ca 450 000 hektar.¹⁰

2020 anmäldes 374 skogsgödslingar, totalt 70 000 hektar, samt 172 askåterföringar, totalt 22 000 hektar, för samråd. Sedan tidigare har ett föreskriftskrav funnits på att samtliga maskinella skogsgödslingar och askåterföringar ska anmälas för samråd och den administrativa kostnaden bör därför vara oförändrad. Jämfört med de båda föreskriftsalternativen bedöms antalet anmälningar om samråd som behöver göras inte påverkas nämnvärt. Även utifrån den generella samrådsplikten enligt 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken bedöms att de allra flesta maskinella skogsgödslingar och maskinella askåterföringar behöver anmälas för samråd.

Anläggande av skogsbilväg ska anmälas för samråd

2020 anmäldes 628 skogsbilvägar, totalt 320 km, för samråd. Det är svårt att bedöma hur många fler anmälningar ändringen i föreskriften kommer att innebära men antalet anmälningar bör öka. En ökning på 50 procent, i förhållande till antalet anmälningar om samråd 2020, skulle innebära att ytterligare strax över 300 anmälningar om samråd skulle behöva göras per år. Totalt skulle det innebära lite mer än 900 anmälningar om anläggande av skogsbilväg per år. De båda föreskriftsalternativen att inte nyttja bemyndigandet att meddela föreskrifter eller att enbart nyttja bemyndigandet om att meddela allmänna råd till 12 kap. 6 § miljöbalken bedöms innebära att antalet anmälningar om anläggande av skogsbilväg skulle ligga kvar på samma nivå som tidigare, cirka 600 anmälningar per år. Den föreslagna föreskriften bedöms således innebära en ökning av anmälningar om samråd jämfört med de båda regleringsalternativen.

Jämförelse med övervägda regleringsalternativ att inte nyttja bemyndigandet att meddela föreskrifter eller att enbart nyttja bemyndigandet om att meddela allmänna råd till 12 kap. 6 § miljöbalken

Som tidigare nämnts anmäldes ca 2 000 åtgärder för samråd innan Skogsstyrelsen meddelat nu gällande föreskrifter. Det saknas uppgifter om

¹⁰ Effekter av kvävegödsling på skogsmark. Kunskapssammanställning utförd av SLU på begäran av Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen. Rapport 2014/1.

vilken typ av skogsbruksåtgärder det handlade om. Att gå från en reglering till att inte alls ha någon reglering i föreskrift för anmälningsplikt får anses vara ett tvärt kast. Samma förutsättningar skulle då råda när det gäller reglering av anmälningsplikten för skogsbruksåtgärder år 2022 som under 2004 men frågan är om det allmänt råder samma förhållanden nu. I en reglering finns också en trygghet i att man behöver underrätta tillsynsmyndigheten om sin åtgärd och när det är gjort existerar ingen risk för att ha begått regelbrott mot anmälningsplikten. I osäkerheten som kan uppstå utan föreskrift skulle också en onödig administration kunna uppstå där man anmäler åtgärder för samråd för säkerhetsskull men där anmälan var uppenbart onödig. Det skulle också kunna uppstå en skev fördelning för när man anmäler för samråd mellan organisationer och mellan landsdelar och i nästa steg skulle det kunna påverka i vilken mån tillsyn utövas och fördelningen av denna.

En skevhet i när, var och för vilken åtgärd en anmälan för samråd ges in till Skogsstyrelsen kan delvis avhjälpas med information till markägare och verksamhetsutövare. Utredningens bedömning är dock att utifrån grundsyftet, markägare ska veta vad som gäller och Skogsstyrelsen kan med samråd och vid behov med ingripande hindra miljöstörande verksamheter, kan inte det uppnås med endast information till ca 320 000 enskilda markägare och ett antal små och stora juridiska personer. Det är snarare så att det ena inte bör utesluta det andra. Information och reglering kompletterar varandra för att miljöbalkens intention ska kunna uppnås i brukandet av skogen.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skogsstyrelsen bedömer att regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen och att reglerna inte går utöver de krav som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Föreskrifterna beräknas kunna träda i kraft i 1 december 2021. Skogsstyrelsen bedömer inte att själva ikraftträdandet av regelverket berör en målgrupp som helt eller delvis av ekonomiska skäl behöver någon särskild övergångstid för att anpassa sig till de nya reglerna.

Skogsstyrelsen behöver informera på flera olika sätt om föreskrifterna för att på ett bra sätt nå ut med information kring föreskrifterna till berörda, enskilda markägare och företag. I samband med att myndigheten informerar om föreskrifterna är det lämpligt att även informera om den generella samrådsplikten enligt 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken, som gäller i grunden för sådana verksamheter eller åtgärder som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. I denna information kan exempel ges på sådana verksamheter och åtgärder som inte omfattas av obligatorisk samrådsplikt men där verksamhetsutövaren kan behöva göra en anmälan om samråd. Informationen kan fungera som ett stöd för verksamhetsutövaren inför en planerad åtgärd för att bedöma om åtgärden behöver anmälas för samråd. Det

är lämpligt att denna information sker efter att föreskrifterna beslutats och att informationen kommer igång innan föreskrifterna träder i kraft.

Skogsbruksföretagen kan också behöva en viss tid för att anpassa sin verksamhet till föreskrifterna, till exempel för att uppdatera sina rutiner och kunskapsunderlag om när en anmälan om samråd ska göras.

Konsekvenser för företag

Redogörelse för uppgifter om de företag som berörs

De föreslagna föreskrifterna bedöms beröra samtliga skogsbruksföretag. Företagen är verksamma inom skogsbruk och omfattar allt från enskilda näringsidkare och enmansföretag till mycket stora företag.

Redogörelse för vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

I samtliga delar är de föreslagna föreskrifterna tydliga och enkla. Föreskrifterna innebär därför inte att skogsbruksföretag eller enskilda markägare behöver lägga ytterligare resurser på att undersöka särskilt om utpekade åtgärder, exempelvis skogsbilvägar eller dikesrensningar, omfattas av kravet på anmälan enligt föreskrifterna. En anmälan om samråd är inte knuten till en avgift och kraven på en anmälan för att den ska vara giltig är lågt satta. Inför en åtgärd, exempelvis skogsgödsling, askåterföring, dikesrensning och anläggande av skogsbilväg, behöver åtgärden planeras. Den administrativa kostnaden för skogsbruksföretagen består i att i samband med planering av en åtgärd även lämna de uppgifter som är obligatoriska för en anmälan. Exempelvis behöver en bedömning kring vilka försiktighetsåtgärder som behöver vidtas för att begränsa skada på naturmiljön göras, när åtgärden ska vidtas och med vilken teknisk utrustning som ska användas. I anmälan bedöms inga fler uppgifter än vad som normalt ingår i planeringen inför en åtgärd behöva ingå. Bedömningen är därför att både kostnaden och tidsåtgången för att upprätta en anmälan är mycket låga.

Skogsstyrelsen har möjliggjort att anmälningar om samråd lämnas in digitalt genom att dels erbjuda en egen digital inlämningsfunktion (Mina sidor), dels erbjuda en digital lösning som skogsbruksföretagen kopplar ihop med de egna digitala systemen och som möjliggör digital inlämning av ärenden (Nemus). I dagsläget lämnar flertalet skogsbruksföretag in anmälningar om avverkning via den digitala tjänsten, men ännu har inga skogsbruksföretag utvecklat funktionen för anmälan om samråd. Eventuellt behov av ändring i systemen som föreskrifterna innebär kommer därför inte att leda till merkostnad för att bygga om skogsbruksföretagens digitala systems koppling mot Nemus. Skogsstyrelsens Mina sidor kommer att anpassas och kan användas såväl av enskilda markägare som av dennes juridiska ombud. En mindre översyn av blanketter behöver göras. Både ändringen i de digitala systemen och ändringen på blanketten kommer att innebära en förenkling med färre frågeställningar.

Tidsåtgången för att fylla i en anmälningssblankett för samråd och för enskilda markägare via Mina sidor beräknas till cirka 30 minuter per anmälan. Eftersom inga fler uppgifter än vad som normalt ingår i planeringen inför en åtgärd bedöms behöva ingå i en anmälan så begränsas den ökade kostnaden för företagen på kostnaden för dessa 30 minuter. Används istället skogsbruksföretagens egna digitala system med koppling till Nemus beräknas tidsåtgången för anmälan minska till 15 minuter.

Enligt antagandet att antalet anmälningar om dikesrensning kan tänkas öka med cirka 400 anmälningar om samråd i och med den nya föreskriften och antalet anmälningar om skogsbilvägar med strax över 300 anmälningar om samråd. Det skulle innebära 350 timmar extra administration om enbart pappersblankett används. Används istället skogsbruksföretagens egna digitala system kopplade till Nemus minskar det extra arbetet till 175 timmar. Det stora antalet skogsägare, 320 000, indikerar att de utpekade åtgärderna utförs relativt sällan och den administrativa kostnaden fördelas på ett stort antal företag.

Sammantaget bedöms bestämmelserna medföra en marginell ökad kostnad för en enskild skogsägare eller för skogsbruksföretag.

Redogörelse för övriga kostnader

De föreslagna föreskrifterna innehåller inga bestämmelser som medför ökade kostnader för företagen, förutom själva anmälningssförfarandet. Inför en åtgärd behöver en planering av åtgärden göras och regleringen innebär inte att några ytterligare uppgifter än dessa behöver tas fram inför en anmälan om samråd. Företagen behöver inte heller förändra sin verksamhet med anledning av de föreslagna föreskrifterna eftersom föreskrifterna endast reglerar när en anmälan behöver lämnas in till myndigheten.

Redogörelse för i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Det föreslagna regelverket gäller för alla skogsägare och företag som äger skog och bedriver skogsbruk. Skogsstyrelsen bedömer därför att det föreslagna regelverket inte kommer att påverka konkurrensförhållandena för skogsägare eller skogsbruksföretag. Det kommer inte heller att påverka skogsägares eller skogsbruksföretagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i annan omfattning än vad gällande lagstiftning gör.

Redogörelse för andra avseenden i vilka regleringen kan komma att påverka företagen

Föreskrifterna och de allmänna råden reglerar enbart anmälningsplikten, det vill säga vad som alltid ska anmälas för samråd och vad en sådan anmälan behöver innehålla. Under föregående rubriker har den administrativa kostnaden och om anmälaren behöver ta fram ytterligare uppgifter än vad som normalt ingår i planeringen av en åtgärd tagits upp. Bedömningen är att regleringen i andra avseenden inte kommer att påverka företagen.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Föreskrifterna och allmänna råd gäller lika för alla ägarkategorier, såväl enskilda skogsägare som skogsägande aktieföretag. Det är många små företag som berörs i och med att de enskilda markägarna ses som småföretagare. Ändringen syftar till att göra regelverket mer enkelt och tydligt. Skogsstyrelsen bedömer att detta till en del kan komma att underlätta för små företag.

Mertalet anmälningar om samråd enligt 12 kap. 6 § kommer även fortsättningsvis att göras av skogsbruksföretag som förutom att anmäla åtgärder på sin egen fastighet även agerar juridiskt ombud åt enskilda markägare. Ca 85 procent av de enskilda markägarna anlitar ett juridiskt ombud inför en åtgärd i skogen. För enskilda markägare som själva lämnar in anmälan om samråd finns möjlighet att lämna in anmälan om samråd via Skogsstyrelsens digitala system Mina sidor. Systemet kan även användas av företag och juridiska ombud och används även av en del mindre skogsföretag istället för digitala inlämningsfunktioner i egna IT system. Mina sidor förenklar för såväl enskilda markägare som företag att lämna in anmälningar till Skogsstyrelsen. Föreskrifterna samt att de allmänna råden är mer vägledande bedöms minska eventuellt behov av expertkunskap vid bedömning om en åtgärd ska anmälas för samråd.

Små företag och enskilda skogsägare påverkas därför inte på ett sådant sätt att särskild hänsyn bör tas vid utformningen av reglerna.